

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Україна в європейській історії та культурі

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: обов'язкова

Форма навчання: денна/заочна

Освітній ступінь: бакалавр

Галузь знань: усіх галузей знань

Спеціальність: усіх спеціальностей

Рік навчання: 1

Семестр: 1

Кількість кредитів (годин): 4 (120 год.: 32 лекції; 28 семінарські; 60 самостійна робота)

Мова викладання: українська

Посилання на курс в онлайн-платформі Google:

<https://classroom.google.com/u/0/c/Njl1NDQ5Mjl4MTE3>

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Гончарова Наталія Олександрівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат історичних наук, доцент

Кафедра: історії та методики її навчання

Робочій e-mail: goncharova@idguonline.net

Години консультацій на кафедрі: четвер, 15.00-16.00

3. Опис та мета дисципліни

Предметом навчальної дисципліни «Україна в європейській історії та культурі» є вивчення основних історичних подій та фактів, які мали визначальний вплив на політичні, соціальні, економічні та культурні взаємостосунки між Україною та країнами Європи.

Метою навчальної дисципліни є вивчення історичної ретроспективи взаємин України з державами європейського світу з часів Київської Русі по теперішній час, ролі та місця України у світовому та загальноєвропейському цивілізаційному контексті, основних історичних процесів і подій вітчизняної та європейської історії.

Важливим аспектом вивчення є проблема соціокультурної і політичної орієнтації України, яка органічно сприймаючи досягнення західноєвропейської цивілізації, зберігала самобутність власного історичного розвитку. Значне місце посідає порівняльна характеристика відповідних соціальних і політичних структур в країнах європейського світу і в Україні, яка свідчить про спільність багатьох з них. Дисципліна має показати, що український народ витворив власні оригінальні форми соціального існування, які стали надбанням світової історії. Саме під таким кутом зору розглядається українське козацтво, яке увібрало в себе активні творчі сили усього тогочасного українського суспільства, постійно було у вирі воєнного і політичного життя Європи і мало чимало спільних рис з англійськими джентрі.

Проблематика курсу пов'язана з дисциплінами «Основи філософських знань», «Права людини та громадянське суспільство в Україні», «Українська мова за професійним спрямуванням».

4. Результати навчання

Студенти, що опанують навчальну дисципліну «Україна в європейській історії та культурі» зрозуміють:

- загальну періодизацію курсу;
- основні етапи української державності в руслі загальноєвропейського цивілізаційного процесу з IX ст. по теперішній час;
- головні напрямки та зміст політичного і соціально-економічного розвитку України та країн Європи;
- міждержавну політику європейських держав та України;
- взаємопроникнення та взаємовплив української та європейської культур, спільне та відмінне в їх історичному розвитку.
- основні напрями співпраці України з ЄС.

В процесі вивчення курсу студенти можуть оволодіти такими **уміннями й навичками**:

- проводити порівняльні аналогії соціально-економічного, політичного, культурного розвитку України та країн європейського світу;
- визначати історичну конкретність, своєрідність розвитку європейської цивілізації крізь призму вивчення національної історії як невід'ємної складової загальноєвропейського історичного процесу;
- вичерпно відповідати на поставлені запитання, демонструючи знання основних проблем курсу;
- використовувати отримані знання на практиці (в роботі з науково-методичними матеріалами, друкованими джерелами в бібліотеках, архівах тощо).

5. Структура дисципліни

Тема № 1. Процес державотворення у Західній Європі і становлення Руської держави

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): <ol style="list-style-type: none">1. Раннє середньовіччя у Західній Європі.2. Утворення державності у східних слов'ян.3. Розвиток феодалізму в Західній Європі. Київська держава X ст.4. Християнізація Русі-України до Володимирового хрещення і європейський контекст.	<ol style="list-style-type: none">1. Бажан, О.Г. (2008). <i>Історія України: навчальний посібник</i>. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія».2. Дворнік, Ф. (2000). <i>Слов'яни в Європейській історії та цивілізації</i>. К.: Дух і Літера. URL: http://litopys.org.ua/dvornik/dv.htm3. Дейвіс, Н. (2001). <i>Європа: Історія</i>. К.: Основи. URL: https://www.twirpx.com/file/2320185/4. Світлична, В.В. (2006). <i>Історія України: навчальний посібник</i>. К.: Каравела. URL: https://ru.calameo.com/read/00435432042fb04952917
Семінарське заняття (2 год.): <ol style="list-style-type: none">1. Раннє середньовіччя у Західній Європі.2. Утворення державності у східних слов'ян.3. Розвиток феодалізму в Західній Європі. Київська держава X ст.4. Християнізація Русі-України до Володимирового хрещення і європейський контекст.	

Завдання для самостійної роботи:

Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: автохтон, варяги, віче, вотчина, данина, десятина, дружина, етногенез, закупи, ізгої, кіммерійці. Термін виконання: на семінарське заняття №1; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.

Тема № 2. Русь-Україна в європейському соціально-політичному просторі в кінці X – середині XII ст.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (4 год.): 1. Політичний розвиток Київської держави. 2. Хрещення Русі-України як фактор європеїзації. 3. Посилення зв'язків Київської держави з європейським світом.	1. Бажан, О.Г. (2008). <i>Історія України: навчальний посібник</i> . К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2. Дейвіс, Н. (2001). <i>Європа: Історія</i> . К.: Основи. URL: https://www.twirpx.com/file/2320185/
Семінарське заняття (2 год.): 1. Східна і західна церква християнського світу. 2. Початок проникнення християнства на Русь. 3. Християнство у Давньоруській державі до 988 р. 4. Прийняття християнства в Київській Русі. 5. Західна політика князя Володимира. 6. Спроби подолання деспотизму Константинополя.	3. <i>Україна – європейська країна</i> . К.: Балтія-Друк, 2015. 4. Войтович, Л.В. (2006). <i>Княжа доба на Русі: портрети еліти: монографія</i> . Біла Церква: Вид. О.В. Пшонківський. URL: https://shron2.chtyvo.org.ua/Voitovych_Leontii/Kniazha_doba_portrety_elity.pdf?

Завдання для самостійної роботи:

Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: князь, полюддя, рядовичі, тризуб, холопи, християнство, челядь, язичництво, баскак, Золота Орда, натуральне господарство, феодал. Термін виконання: на семінарське заняття №1; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.

Тема № 3. Культурний розвиток давньої Русі-України в контексті середньовічної культури

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Основні напрямки розвитку середньовічної культури. 2. Прийняття християнства і культурний розвиток Русі-України. 3. Освіта і давнє українське письменство. 4. Архітектура і образотворче мистецтво.	1. Богуцький, Ю.П. (2007). <i>Українська культура в європейському контексті</i> . К.: Знання. URL: https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2966 2. Бокань, В. (2002). <i>Історія культури України: навчальний посібник</i> . К.: МАУП. URL: https://www.twirpx.com/file/76536/
Семінарське заняття (2 год.): 1. Соціально-історичні умови становлення і розвитку культури Київської Русі. 2. Мова, писемність, освіта. 3. Література і фольклор. 4. Містобудування та архітектура. 5. Живопис та декоративно-прикладне	3. Дещинський, Л.Є. (2008). <i>Історія української та зарубіжної культури: підручник для студ. вищих навч. закл.</i> Львів: Бескід Біт. 4. Шевченко, І. (2001). <i>Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття</i> . Львів: Інститут

мистецтво.	Історії Церкви Львівської Богословської Академії. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shevchenko_Ih or/Ukraina_mizh_Skhodom_i_Zakhodom.pdf
<p>Завдання для самостійної роботи: <i>Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: культура, матеріальна культура, духовна культура, фольклор, язичництво, патерик, агіографія, четві, мінеї, палеї, хрестово-купольний храм, фреска, мозаїка, апокрифи. Термін виконання: на семінарське заняття №2; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.</i></p>	

Тема № 4. Утворення національних держав у Західній Європі. Галицько-Волинське князівство у політичному процесі Центральної Європи

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвинуте феодальне суспільство в Західній Європі. Утворення національних держав. 2. Галицько-волинське князівство у боротьбі за збереження української державності. 3. Держава Романовичів у другій половині XIII – першій половині XIV ст. Її участь у політичному процесі Центральної Європи. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Білоцерківський, В.Я. (2007). <i>Історія України: навчальний посібник</i>. К: Центр учбової літератури. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bilotserkivskiy_VasyIstoriia_Ukrainy_vyd_2007.pdf? 2. Богуцький, Ю.П. (2007). <i>Українська культура в європейському контексті</i>. К.: Знання. URL: https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2966 3. Головко, О.Б. (2006). <i>Корона Данила Галицького: Волинь та Галичина в державно-політичному розвитку Центрально-Східної Європи раннього та класичного середньовіччя</i>. К.: СтилоС. URL: https:// chtyvo.org.ua/authors/Holovko_Oleksandr/Korona_Danyla_Halytskoho/ 4. Дейвіс, Н. (2001). <i>Європа: Історія</i>. К.: Основи. URL: https://www.twirpx.com/file/2320185/
<p>Семінарське заняття (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розпад Київської держави. Галицько-Волинське князівство як фактор формування моноетнічної української державності. 2. Зміцнення Галицько-Волинського князівства. 3. Боротьба за австрійську спадщину. 4. Стосунки Галицько-Волинського князівства з Римом. 5. Культурний розвиток Галицько-Волинського князівства в контексті європейської культури. 	
<p>Завдання для самостійної роботи: <i>Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: ярлик, братства, братські школи, воєводство, Магдебурзьке право, магістрат, романський стиль, мозаїка. Термін виконання: на семінарське заняття №3; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.</i></p>	

Тема № 5. Станово-представницькі монархії в Європі. Еволюція українського суспільства у складі Великого князівства Литовського (XV ст.)

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розклад католицько-феодальної системи у середньовічній Європі. 2. Боротьба Польщі і Литви за Україну. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бажан, О.Г. (2008). <i>Історія України: навчальний посібник</i>. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2. Білоцерківський, В.Я. (2007). <i>Історія</i>

<p>Великі князі Литовські – інтегратори Давньоруської спадщини.</p> <p>3. Розвинутий феодалізм в Україні.</p>	<p><i>України: навчальний посібник.</i> К: Центр учбової літератури. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bilotserkivskyi_Vasy/Istoriia_Ukrainy_vyd_2007.pdf?</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості статусу українських земель у складі Великого князівства Литовського. 2. Спроби церковної унії з Римом. 3. Піднесення престижу великих князів литовських в Європі, спроби коронації. Позиція українського панства. 4. Боротьба феодально-аристократичних угруповань у XV ст. Держава Олельковичів і західний світ. 5. Перехід від середньовічної станової монархії до абсолютизму. Спроби зміцнення великокняжої влади у Великому князівстві Литовському. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Дейвіс, Н. (2001). <i>Європа: Історія.</i> К.: Основи. URL: https://www.twirpx.com/file/2320185/ 4. <i>Україна – європейська країна.</i> К.: Балтія-Друк, 2015.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: унія, шляхта, феодалізм, станова монархія, абсолютна монархія. Термін виконання: на семінарське заняття №4; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.</i></p>	

Тема № 6. Початок Нового часу і соціально-політичний розвиток України в кінці XV – XVI ст. Реформація і контрреформація, їх відгомін в Україні

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування буржуазних відносин. Фільваркова система. 2. Соціальні протести в Європі і Україні. Виникнення козацтва, його роль в зародженні буржуазних відносин в Україні. 3. Реформація і контрреформація. Їх прояви в Україні. 4. Інтеграція українських земель у польській державі. Загострення національно-релігійних і соціальних суперечностей наприкінці XVI ст. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бажан, О.Г. (2008). <i>Історія України: навчальний посібник.</i> К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2. Білоцерківський, В.Я. (2007). <i>Історія України: навчальний посібник.</i> К: Центр учбової літератури. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bilotserkivskyi_Vasy/Istoriia_Ukrainy_vyd_2007.pdf? 3. Дейвіс, Н. (2001). <i>Європа: Історія.</i> К.: Основи. URL: https://www.twirpx.com/file/2320185/ 4. Коцур, А.П. (2008). <i>Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів.</i> Київ-Чернівці: Книги – XXI. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kotsur_Anatoli/Istoriia_Ukrainy_vid_naidavnishykh_chasi_v_do_sohodennia_Zbirnyk_dokumentiv_i_materialiv/
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реформаційні течії і рухи в Західній Європі. 2. Перші кроки Реформації в Польщі і на Україні. 3. Контрреформація. Наступ католицизму у Східній Європі. Єзуїти, їх проникнення в Україну. 4. Берестейська унія в контексті «європеїзації» українського суспільства. 	<ol style="list-style-type: none"> 5. <i>Україна – європейська країна.</i> К.: Балтія-Друк, 2015.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: фільварок, козак, булава, бунчук, Військо Запорозьке низове, Дике поле, зимівник, городові козаки, Кіш, реєстрові</i></p>	

козаки, клейноди, кошовий отаман, курінь, паланка, реформація, контрреформація, єзуїти. Термін виконання: на семінарське заняття №5; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.

Тема № 7. Західна Європа і Україна у першій половині XVII ст. Вплив західноєвропейських суспільно-політичних процесів на Україну у першій половині XVII ст.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив нідерландської революції на поширення релігійної та національної свободи. 2. Українські та польські антитринітарії у Голландії. 3. Участь українців у Тридцятилітній війні в Європі. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бажан, О.Г. (2008). <i>Історія України: навчальний посібник</i>. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2. Білоцерківський, В.Я. (2007). <i>Історія України: навчальний посібник</i>. К: Центр учбової літератури. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bilotserkivskiy_Vasyl/Istoriia_Ukrainy_vyd_2007.pdf?
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив нідерландської революції на поширення релігійної та національної свободи. 2. Українські та польські антитринітарії у Голландії. 3. Козацтво як інтеграційний чинник визвольних прагнень усіх станів України. 4. Селянсько-козацькі повстання 20-30-х рр. XVII ст. і західноєвропейський контекст. 5. Участь українців у Тридцятилітній війні в Європі. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Дейвіс, Н. (2001). <i>Європа: Історія</i>. К.: Основи. URL: https://www.twirpx.com/file/2320185/ 4. Коцур, А.П. (2008). <i>Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів</i>. Київ-Чернівці: Книги – XXI. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kotsur_Anatoli/Istoriia_Ukrainy_vid_naidavnishykh_chasi_v_do_sohodennia_Zbirnyk_dokumentiv_i_materialiv/ 5. Селівоненко, А. (2009). Політика Гетьманщини стосовно Запорозької Січі (1658-1667 рр.). <i>Український історичний збірник</i>. Вип. 12. С. 60-65. URL: http://history.org.ua/JournALL/green/12/7.pdf 6. Плохій, С. (2016). <i>Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності</i>. Харків. URL: http://resource.history.org.ua/item/11082

Завдання для самостійної роботи:
 Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: нідерландська революція, антитринітарії, козацька рада, старшина, уходники, універсали, чайка, ясир, Тридцятилітня війна. Термін виконання: на семінарське заняття №6; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.

Тема № 8. Розвиток української культури у XV – XVIII ст. Західноєвропейські впливи в духовному житті

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
--	---

<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Початок і розвиток ренесансу в країнах і Західної Європи. 2. Утвердження гуманістичної культури на українських землях. 3. Острозька академія – осередок ренесансної культури в Україні. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Богуцький, Ю.П. (2007). <i>Українська культура в європейському контексті</i>. К.: Знання. URL: https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2966 2. Бокань, В. (2002). <i>Історія культури України: навчальний посібник</i>. К.: МАУП. URL: https://www.twirpx.com/file/76536/ 3. Децинський, Л.Є. (2008). <i>Історія української та зарубіжної культури: підручник для студ. вищих навч. закл.</i> Львів: Бескід Біт. 4. Литвинов, В. (2000). <i>Ренесансний гуманізм в Україні</i>. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи». URL: http://litopys.org.ua/lytv/lyt.htm
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Початок і розвиток ренесансу в країнах і Західної Європи. 2. Утвердження гуманістичної культури на українських землях. 3. Острозька академія – осередок ренесансної культури в Україні. 	
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: ренесанс, гуманізм, колегіум, академія, теоцентризм, антропоцентризм, цех, корпорація, схоластика, вертеп, «сім вільних мистецтв», тривіум, квадріум, декан, абітурієнт. Термін виконання: на семінарське заняття №7; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.</i></p>	

Тема № 9. Національно-визвольна боротьба українського народу у 1648-1657 рр. і європейський світ

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічні передумови визвольної революції. 2. Визвольні рухи в Європі і український контекст. 3. Реакція в країнах Європи на події в Україні. 4. Нова українська державність і європейський світ. 5. Західноєвропейський вектор політичної орієнтації Б. Хмельницького. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бажан, О.Г. (2008). <i>Історія України: навчальний посібник</i>. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2. Білоцерківський, В.Я. (2007). <i>Історія України: навчальний посібник</i>. К: Центр учбової літератури. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bilotserkivskiyi_Vasy/Istoriia_Ukrainy_vyd_2007.pdf? 3. Дейвіс, Н. (2001). <i>Європа: Історія</i>. К.: Основи. URL: https://www.twirpx.com/file/2320185/ 4. Смолій, В. (2009). <i>Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 рр.)</i>. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія». URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000470
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Західноєвропейський вектор політичної орієнтації Б. Хмельницького. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Плохій, С. (2016). <i>Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності</i>. Харків. URL:

<ol style="list-style-type: none"> 2. Залучення української шляхти до будівництва козацької держави. 3. Дипломатичні плани Б. Хмельницького. 4. Рецепт визвольної війни українського народу в країнах Західної Європи. 	<p>http://resource.history.org.ua/item/11082</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. <i>Україна – європейська країна</i>. К.: Балтія-Друк, 2015. 3. Щербак, В.О. (2000). <i>Українське козацтво: формування соціального стану</i>. Друга половина XV – середина XVII ст. К.: Видавничий дім «KM Academia». URL: http://litopys.org.ua/coss1/shch.htm
<p>Завдання для самостійної роботи: <i>Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: генеральна старшина, генеральний бунчужний, генеральний писар, генеральний осавул, генеральний підскарбій, генеральний суддя, Гетьманщина, автономія. Термін виконання: на семінарське заняття №8; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.</i></p>	

Тема № 10. Тенденції суспільно-політичного розвитку в країнах Західної і Центральної Європи і Україна (друга половина XVII – XVIII ст.)

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток європейської політичної системи. 2. Боротьба за збереження української державності після смерті Б. Хмельницького. 3. Система абсолютизму і намагання посилення інституту гетьманства. Боротьба з російським орієнтальним деспотизмом. 4. Перехід до епохи Просвітництва в Європі. Доба гетьмана Мазепа. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бажан, О.Г. (2008). <i>Історія України: навчальний посібник</i>. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2. Білоцерківський, В.Я. (2007). <i>Історія України: навчальний посібник</i>. К: Центр учбової літератури. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bilotserkivskiyi_VasyI/Istoriia_Ukrainy_vyd_2007.pdf? 3. Дейвіс, Н. (2001). <i>Європа: Історія</i>. К.: Основи. URL: https://www.twirpx.com/file/2320185/ 4. Смолій, В. (2009). <i>Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 рр.)</i>. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія». URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21IID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000470
<p>Семінарське заняття (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перехід до епохи Просвітництва в Європі. 2. Українсько-шведський союз. 3. Західноєвропейські джерела про гетьмана Мазепу і його діяльність. 4. Боротьба з російським орієнтальним деспотизмом. 5. Просвітництво в Україні. Стилї рококо, класицизм, романтизм, сентименталізм, реалізм, натуралізм, імпресіонізм в українському мистецтві. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Висоцький, О.Ю. (2009). <i>Історія української культури: навчальний посібник</i>. Дніпропетровськ: НМетАУ. 2. Заблоцька, К.В. (2001). <i>Українська і зарубіжна культура: навчальний посібник</i>. Донецьк: Східний видавничий дім. 3. Коцур, А.П. (2008). <i>Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів</i>. Київ-Чернівці: Книги – XXI. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kotsur_Anatolii/Istoriia_Ukrainy_vid_naidavnishykh_chasiv_do_sohodennia_Zbirnyk_dokumentiv_i_mat

	erialiv/ 4. Плохій, С. (2016). <i>Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності</i> . Харків. URL: http://resource.history.org.ua/item/11082
--	--

Завдання для самостійної роботи:

Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: Малоросійський приказ, Малоросійська колегія, опозиція, Руїна, суверенітет, гайдамаки, закріпачення селян, Коліївщина, просвітництво, рококо, класицизм, романтизм, сентименталізм, реалізм, натуралізм, імпресіонізм. Термін виконання: на семінарське заняття №9; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.

Тема № 11. Україна і Європейський світ у XIX ст.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> Поширення ідей Великої французької буржуазної революції в Україні. «Українська проблема» в період Наполеонівських війн. Німецький романтизм і пробудження національної свідомості в українському суспільстві. Королівство Київське за проектом Бісмарка. Вплив революційних подій 20-40-х рр. XIX ст. у Європі на ситуацію в Україні. Галицькі землі у складі Австро-Угорської імперії. Українці у Віденському парламенті. Культурно-національне відродження на галицьких землях у XIX – на початку XX ст. Українська еміграція в Європі в другій половині XIX ст. 	<ol style="list-style-type: none"> Богуцький, Ю.П. (2007). <i>Українська культура в європейському контексті</i>. К.: Знання. URL: https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2966 Гончарук, П.С. (2005). <i>Історія України з найдавніших часів до початку XX століття: курс лекцій</i>. К.: Центр навчальної літератури. URL: https://www.twirpx.com/file/469328/ Іванова, Л.Г. (2007). <i>Україна між Сходом і Заходом – до проблеми становлення національної ідеї в українській суспільно-політичній думці в контексті східноєвропейського розвитку (I половина XIX ст.)</i>. К.: НПУ ім. М. Драгоманова. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000875 Плохій, С. (2016). <i>Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності</i>. Харків. URL: http://resource.history.org.ua/item/11082

Завдання для самостійної роботи:

Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: опришки, декабристи, дворові люди, викупна операція, земства, народники, народовці, москвофіли, національне відродження, промисловий переворот, романтизм. Термін виконання: на семінарське заняття №10; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.

Тема № 12. Соціально-політичні й економічні процеси в Європі і Україні у XX – на початку XXI ст. Європейська інтеграція та Україна

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
--	---

<p>Лекція (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічна та політична ситуація в Європі на початку ХХ ст. 2. Перша світова війна і Україна. Українсько-Європейські відносини в міжвоєнний період. 3. Друга світова війна в Європі та Україні. 4. Україна за доби Радянського Союзу. 5. Становлення незалежної України. 6. Україна в 90-ті роки. 7. Друге президентство Кучми. 8. Президентство В. Ющенко. 9. Янукович і Революція Гідності. 10. АТО. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні.</i> (2015). Збірник наукових праць. К.: ТОВ «АРТ КНИГА». URL: https://ua.boell.org/sites/default/files/zhinki_centralnoyi_ta_shidnoyi_ievropi_u_drugiy_svi_toviy_viyuni_-_genderna_specifika_dosvidu_v_chasi_ekstre_malnogo_nasilstva.pdf 2. Зінченко, О.; В'ятрович, В.; Майоров, М. (2016). <i>Війна і міф. Невідома Друга світова війна.</i> Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0005564 3. Касьянов, Г. (2008). <i>Україна 1991-2007: нариси новітньої історії.</i> К.: Наш час. 4. Шліхта, Н. (2006). <i>Історія радянського суспільства.</i> Курс лекцій. Х.: Акта.
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Друга світова війна в Європі та Україні. 2. Україна за доби Радянського Союзу. 3. Державотворчі процеси в Україні. Проблеми суспільної трансформації і політичної демократизації в Україні. 4. Економічні проблеми незалежної держави. 5. Міжнародне становище України у 1991-2020 рр. 6. Розвиток української культури в умовах незалежності. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Богуцький, Ю.П. (2007). <i>Українська культура в європейському контексті.</i> К.: Знання. URL: https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2966 2. Гусев, В.І. (2001). <i>Новітня історія України (1900-2000).</i> К.: Вища школа. URL: https://www.studmed.ru/surgay-g-slyusarenko-ag-gusyev-v-novtnya-storya-ukrayini-1900-2000_8915b390023.html 3. Плохій, С. (2016). <i>Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності.</i> Харків. URL: http://resource.history.org.ua/item/11082 4. Сидоренко, В.Д. (2008). <i>Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століть.</i> К.: ВХстудіо. URL: https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2065
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Письмово заповнити термінологічний словник за наведеними термінами: Антанта, більшовизм, демократія, Троїстий союз, синдикат, авторитарний режим, «воєнний комунізм», тоталітарний режим, п'ятирічка, гетто, депортація, нацизм, репарації, фашизм, Холокост, «відлига», шістдесятники, діаспора, парламентаризм, правова держава, толерантність, унітарна держава, концептуальне мистецтво, інсталяція, андеграунд, поп-арт, соц-арт, колаж, мінімалізм, перформанс, хепенінг, «критичний реалізм», постконцептуалізм, фовізм, гіперреалізм, кітч. Термін виконання: на семінарське заняття №11; додаткова вимога: усне опитування щодо знання змісту термінологічного словника.</p>	

Завдання для самостійної роботи:

Провести анкетування трьох осіб-очевидців подій на тему: «Друга світова війна та голод у Південній Бессарабії (1939-1947 рр.)». Методичні вказівки, угода про безоплатну передачу фонозапису, заява на використання матеріалів інтерв'ю, анкета респондента, паспортний лист до інтерв'ю представлені на сайті ІДГУ (<http://idgu.edu.ua/science>) у розділі «Центр усної історії». Результати усної історичного дослідження презентувати на семінарському занятті (обсяг презентації – не менше 12 слайдів).

6. Політика курсу**Політика щодо відвідування навчальних занять**

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважної причини, отримує за кожне пропущене заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватися правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль**Форма проміжного контролю**

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає два теоретичні питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом.

Зразок модульної контрольної роботи

1. Участь українців у Тридцятилітній війні в Європі.
2. Українсько-європейські стосунки доби незалежності України.

8. Критерії оцінювання результатів навчання**Шкала та схема формування підсумкової оцінки**

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
51-100	зараховано
1-50	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
------------------------------------	--	---

Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)
-------------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------------

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Термінологічний словник	5
Усноісторичне дослідження	10
Презентація	5

Критеріями оцінювання *термінологічного словника* є вміння студента тезово викласти зміст термінів. Оцінювання *усноїсторичного дослідження* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні роботи. Критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Викладач

Л. Тома -
(підпис)

Гончарова Н.О.
(ПІБ)

Затверджено на засіданні кафедри історії та методики її навчання
протокол № 2 від «04» вересня 2023 р.

Завідувач кафедри

Л. Тома -
(підпис)

Гончарова Н.О.
(ПІБ)